

AVRUPA'NIN DEĞİŞEN GÜVENLİK STRATEJİSİNDE TÜRKİYE'NİN KONUMU

Özge Emine ÖZÇELİK

Misafir Araştırmacı

Analiz No : 2026 / 14

04.03.2026

Yıkım Altında temasıyla gerçekleştirilen 2026 Münih Güvenlik Konferansı (MSC) zirvesi, Avrupanın güvenlik anlayışında önemli değişim işaretlerini ortaya koymuştur. Konferans boyunca Avrupanın stratejik özerkliği, savunma sanayi kapasitesinin artırılması, NATO içinde Avrupa kanadının güçlendirilmesi ve ABDye bağımlılığın azaltılması gibi başlıklar öne çıkmıştır.[1] Bu bağlamda özellikle Avrupa Birliğinin Birleşik Krallık, Norveç ve Kanada gibi belirli ortaklarla daha dar bir güvenlik koordinasyonu kurmasını öngören yaklaşım dikkat çekmektedir. Ancak bu yeni güvenlik söyleminde asıl dikkat çeken husus, Avrupa-Atlantik güvenliğinin önemli aktörlerinden biri olan Türkiye'nin yeterince dikkate alınmamasıdır. Avrupa güvenlik mimarisi yeniden tasarlanırken Indo-Pasifikten ortaklara özel vurgu yapılması, buna karşılık NATO'nun güney kanadının kilit ülkesi Türkiye'nin bu çerçevelerde yer almaması tesadüf olarak değerlendirilemez. Ortaya çıkan tablo, Avrupanın güvenlik mimarisini giderek daha seçici ve siyasi uyum temelli bir kulüp mantığıyla yeniden yapılandırıldığını göstermektedir.

Münih Güvenlik Konferansında öne çıkan bu yaklaşım, Avrupanın güvenlik koordinasyonunu daha dar fakat daha uyumlu bir ortaklar grubuyla derinleştirme arayışının ürünüdür. Birleşik Krallık, Norveç ve Kanadanın öne çıkarılması, Avrupanın güvenliği giderek benzer düşünen ortaklar ekseninde yeniden tanımladığını göstermektedir.[2] Daha dikkat çekici olan ise konferansta Japonya, Güney Kore ve Avustralya gibi Indo-Pasifik aktörlerine yapılan vurgunun artmasıdır. Bu durum, Avrupanın güvenlik stratejisinin coğrafi gerçeklikten ziyade normatif yakınlık ve ekonomik öncelikler üzerinden şekillenmeye başladığını ortaya koymaktadır. Lakin bu yeni kulüp mantığı, Avrupa güvenliğinin sert jeopolitik gerçekleriyle tam olarak örtüşmemektedir. Zira güvenlik mimarileri yalnızca siyasi uyum temelinde değil, coğrafya, askeri kapasite ve operasyonel erişim gibi somut güç unsurları üzerine inşa edilir. Bu durumda Türkiye'nin yeterince dikkate alınmaması, Avrupanın güvenlik vizyonundaki yapısal bir kırılmaya işaret etmektedir.

Türkiye, Avrupa-Atlantik güvenlik mimarisinin çevresel bir unsuru değil, merkez aktörlerinden biridir. NATO'nun en büyük ordularından birine sahip olan Türkiye, Karadenize erişimi, Orta Doğu ve Doğu Akdenize coğrafi yakınlığı, enerji ve ulaştırma koridorları üzerindeki konumu ve gelişen savunma sanayi kapasitesiyle Avrupa güvenliğinin operasyonel boyutunda kritik bir rol oynamaktadır. Özellikle Rusya-Ukrayna savaşı sonrasında Karadeniz güvenliğinin ön plana çıkması, Türkiye'nin jeostratejik değerini daha da artırmıştır. Montrö Sözleşmesinin uygulanması, Karadenizde denge politikası ve insansız hava araçları başta olmak üzere savunma teknolojilerindeki ilerleme, Türkiye'yi Avrupa güvenliği açısından göz ardı edilmesi güç bir aktör haline getirmiştir.[3] Buna rağmen Türkiye'nin güvenlik planlamasında yeterince dikkate alınmaması, Avrupanın coğrafi zorunluluklar ile siyasi tercihleri arasındaki dengeyi halen tam olarak kuramadığını göstermektedir.

Avrupanın belirli ortaklarla daha uyumlu güvenlik formatlarına yönelmesi kısa vadede karar alma hızını artırabilir. Ancak bu yaklaşımın orta ve uzun vadede önemli riskleri bulunmaktadır. Birincisi, Avrupa güvenliği çok katmanlı ve çok cepheli bir coğrafyada şekillenmektedir. Karadeniz, Doğu Akdeniz, Orta Doğu ve Kafkasya gibi bölgelerde operasyonel erişim olmadan Avrupanın güvenlik iddialarını sürdürülebilir kılması güçtür. Türkiye bu bölgelerin kesişim noktasında yer almaktadır. İkincisi, Avrupanın savunma sanayi ve askeri hareket kabiliyeti halen NATO altyapısına ve müttefiklerin coğrafi katkılarına bağımlıdır.[4] Türkiye'nin lojistik, üs ve geçiş imkanları Avrupa güvenlik mimarisinin pratik işleyişinde kritik önemdedir. Üçüncüsü, göç yönetimi, enerji arz güvenliği ve terörle mücadele gibi alanlarda Türkiye'nin oynadığı rol, Avrupanın güvenlik gündeminin ayrılmaz bir parçasıdır.[5] Bu gerçeklik, normatif kulüp yaklaşımının sahadaki ihtiyaçlarla her zaman örtüşmeyebileceğini göstermektedir. Dar formatlı iş birliklerinin aşırı kurumsallaşması, Avrupanın güvenlik mimarisinde güç ve uyum arasındaki boşluklar yaratma riskini taşımaktadır.

Münih Güvenlik Konferansında gündeme gelen konular ve yürütülen tartışmalar, Avrupanın güvenlik iş birliğinde ne kadar seçici olabileceği sorusunu öne çıkarmaktadır. Avrupa başkentleri giderek daha uyumlu ve öngörülebilir ortaklarla derinleşmiş güvenlik iş birliği kurmak istemektedir. Ancak güvenlik alanı, ekonomik iş birliğinin aksine, coğrafyanın ve askeri kapasitenin belirleyiciliğinin çok daha yüksek olduğu bir alandır. Bu nedenle Avrupa, güvenlik iş birliğini sadece normları birbirine yakın ortaklarla sınırladığında, sahadaki gerçek koşullarla planları arasında uyumsuzluk riski ortaya çıkmaktadır. Türkiye'nin bu yaklaşımda yeterince dikkate alınmaması, Avrupanın kısa vadeli siyasi konforu ve dar görüşlü ayrımcılığı ile uzun vadeli jeopolitik zorunlulukları arasındaki gerilimin somut bir göstergesi olarak okunmalıdır.

Münih Güvenlik Konferansındaki tartışmalar, Avrupanın daha seçici ve kapsamlı bir güvenlik yaklaşımı benimseme yönündeki eğilimini ortaya koymaktadır. Türkiye'nin sınırlı ölçüde dikkate alınması, Avrupanın tercih ettiği normlar ile karşı karşıya olduğu sert jeopolitik gerçekler arasındaki gerilimin giderek arttığını yansıtmaktadır. Avrupanın kalıcı ve etkili bir güvenlik düzeni, yalnızca siyasi uyumu yüksek dar formatların derinleştirilmesine değil, sahadaki güç dağılımının gerektirdiği kapsayıcı stratejik aklın korunmasına da bağlıdır. Türkiye gibi jeostratejik açıdan merkezi bir müttefikin güvenlik

probleminde ikincil konuma itilmesi, Avrupanın uzun vadeli güvenlik hedefleriyle çelişme potansiyeli taşımaktadır. Önümüzdeki dönemde Avrupa güvenlik mimarisinin başarısı, seçici iş birliği arayışları ile jeopolitik zorunluluklar arasında kurulacak denge tarafından belirlenecektir. Mevcut gidişat ise bu dengenin henüz tam anlamıyla kurulamadığını göstermektedir.

*Resim: EUobserver

[1] Munich Security Report 2026 Executive Summary, MSC, Şubat 2026
<https://securityconference.org/en/publications/munich-security-report/2026/executive-summary/>

[2] Security and defence partnership, Council of European Union, 28 Ocak 2026,
<https://www.consilium.europa.eu/en/policies/security-defence-partnerships/>

[3] BASKI ALTINDAKİ MUHAFAZLIK: İHA'LARIN ARTIŞI, RUSYA ASKERİLEŞTİRMESİ VE TÜRKİYENİN KARADENİZ'DEKİ HUKUK DÜZENİ, AVİM, 9 Ocak 2026,
<https://www.avim.org.tr/public/index.php/tr/Yorum/BASKI-ALTINDAKI-MUHAFAZLIK-IHA-LARIN-ARTISI-RUSYA-ASKERILESTIRMESI-VE-TURKIYE-NIN-KARADENIZ-DEKI-HUKUK-DUZENI>

[4] Avrupa 'son derece savunmasız' ve ABD'nin savunma üretimine bağımlı olmaya devam ediyor, Euronews, 21 Haziran 2025, <https://tr.euronews.com/my-europe/2025/06/21/rapor-avrupa-son-derece-savunmasiz-ve-abdnin-savunma-uretimine-bagimli-olmaya-devam-ediyor>

[5] Transatlantik ittifakın sarsıntıları ve Avrupa güvenlik mimarisi: Türkiye'nin stratejik rolü, Independent Türkçe, 11 Ağustos 2025,
<https://www.indyturk.com/node/763150/t%C3%BCrki%C3%87yeden-sesler/transatlantik-ittifak%C4%B1n-sars%C4%B1nt%C4%B1lar%C4%B1-ve-avrupa-g%C3%BCvenlik-mimarisi>

Yazar Hakkında :

TED Üniversitesi İngiliz Dili ve Edebiyatı bölümünden 2026 yılında mezun olmuştur. Ek dalını Uluslararası İlişkiler alanında yapmıştır. Ekim 2025 - Ocak 2026 tarihleri arasında Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Misafir Araştırmacı olarak çalışmaktadır.

Atıfta bulunmak için: ÖZÇELİK, Özge Emine. 2026. "AVRUPA'NIN DEĞİŞEN GÜVENLİK STRATEJİSİNDE TÜRKİYE'NİN KONUMU." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Analiz No.2026 / 14. Mart 04. Erişim Mayıs 19, 2026. <https://avimbulten.org/public/tr/Analiz/AVRUPA-NIN-DEGISEN-GUVENLIK-STRATEJISINDE-TURKIYE-NIN-KONUMU>

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE

Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax:** +90 (312) 438 50 26

 @avimorgtr

 <https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi>

E-Posta: info@avim.org.tr

<http://avim.org.tr>

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır